

Sygn. akt II UK 308/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Prusinowski

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku P. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 października 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. wyrokiem z dnia 11 marca 2016 r. zmienił zaskarżoną przez ubezpieczonego P. P. decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w W. z dnia 29 kwietnia 2015 r. w

ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia 6 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony urodził się w dniu 6 maja 1955 r. oraz był zatrudniony w Zakładach [...] w W. w pełnym wymiarze czasu pracy w okresach:

- od dnia 24 sierpnia 1973 r. do dnia 31 stycznia 1986 r. na stanowisku starszego rzemieślnika, a od dnia 1 marca 1974 r. na stanowisku robotnika transportu,

- od dnia 6 lutego 1986 r. do dnia 31 maja 1990 r. na stanowisku kontrolera pomiarów mechanicznych, ostatnio na stanowisku kontrolera jakości wyrobów,

- od dnia 1 października 1990 r. do dnia 30 listopada 1992 r., na stanowisku kontrolera jakości.

Organ rentowy nie uznał wyżej wymienionych okresów za okresy pracy w szczególnych warunkach z powodu nieprzedłożenia żadnego świadectwa pracy potwierdzającego takie zatrudnienie.

Sąd pierwszej instancji ustalił ponadto, że praca ubezpieczonego w okresie od dnia 1 marca 1974 r. do dnia 31 stycznia 1986 r. na stanowisku robotnika transportu polegała na podnoszeniu, przenoszeniu i przewożeniu na wyznaczone miejsce oraz składowaniu na stosach lub regałach surowców, materiałów, produktów lub towarów. Większość prac załadunkowych i rozładunkowych była przez niego wykonywana ręcznie. Czynności pracownika transportu polegały głównie na załadunku i transporcie przy użyciu podnośników i suwnic oraz ręcznie, także z użyciem lin i pasów, z magazynów chemicznych do rozdzielni oraz na rozładunku toksycznych i szkodliwych dla zdrowia substancji (m.in. toluen, ksyleny, wapno, kleje), wykorzystywanych w produkcji w różnych działach zakładu pracy. Ubezpieczony wykonywał ciężkie prace transportowe na podstawie wydanego w dniu 5 marca 1974 r. pozwolenia na prowadzenie wózków akumulatorowych, elektrowciągów, suwnic i podnośników na terenie Zakładów [...].

Na podstawie wniosków wynikających z opinii biegłej sądowej z zakresu BHP Sąd Okręgowy ustalił też, że praca ubezpieczonego w okresach od dnia 6 lutego 1986 r. do dnia 31 maja 1990 r. oraz od dnia 1 października 1990 r. do dnia 30 listopada 1992 r. mogła być kwalifikowana jako praca w szczególnych

warunkach spełniająca wymogi wykazu A powołanego rozporządzenia w dziale XIV: Prace różne, poz. 24, to jest kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, na których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie: dziale XIV, poz. 17, to jest lakierowanie ręczne lub natryskowe - niezhermetyzowane, a także w dziale III, Prace w hutnictwie i przemyśle metalowym, poz. 76, to jest prace w hartowniach i wytrawialniach, praca ocynkowaczy, ocynkowaczy, kadmowaczy oraz galwanizatorów - cynkiem, miedzią, chromem, kadmem i niklem.

Sąd Okręgowy nie podzielił natomiast wniosków biegłej w odniesieniu do okresu zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 24 sierpnia 1973 r. do dnia 31 stycznia 1986 r. Zdaniem tego Sądu, biegła, opracowując opinię, nie uwzględniła bowiem pozwolenia kierowcy urządzeń transportu wewnętrznego Zakładów [...], przedłożonego przez ubezpieczonego dopiero po wydaniu opinii. Pozwolenie wydane przez zakład pracy na początku kwestionowanego okresu pracy, tj. w dniu 5 maja 1974 r., wskazywało zaś na wykonywanie przez ubezpieczonego w kwestionowanym okresie ciężkich prac załadunkowych i wyładunkowych określonych w poz. 1 działu VII oraz na obsługę suwnic określoną w poz. 86 działu III rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nadto biegła nie wzięła pod uwagę, że wykonywane przez ubezpieczonego na zajmowanym stanowisku prace załadunkowe, rozładunkowe i transport dotyczyły surowców toksycznych, co odpowiadało poz. 40 działu IV powołanego rozporządzenia, oraz produktów ropy naftowej określonych w poz. 19 tego samego działu.

Powołując się na tak ustalony stan faktyczny sprawy, Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie. Sąd pierwszej instancji przytoczył regulacje art. 184 ust. 1, art. 27 ust. 1 pkt 2 oraz art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także § 2 i 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stwierdzając równocześnie, że poza sporem w sprawie było to, że ubezpieczony spełniał warunek dotyczący osiągnięcia

wieku wymaganego dla mężczyzny. Ubezpieczony spełniał również warunek udokumentowania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, wynoszącego 25 lat dla mężczyzn. Wniósł ponadto o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazywał zaś jednoznacznie, że ubezpieczony w okresach zatrudnienia w Zakładach [...] w W.: od dnia 1 marca 1974 r. do dnia 31 stycznia 1986 r. na stanowisku robotnika transportu, od dnia 6 lutego 1986 r. do dnia 31 maja 1990 r. na stanowisku kontrolera pomiarów mechanicznych i kontrolera jakości wyrobów oraz od dnia 1 października 1990 r. do dnia 30 listopada 1992 r. na stanowisku kontrolera jakości faktycznie wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Praca wykonywana przez niego w okresie od dnia 1 marca 1974 r. do dnia 31 stycznia 1986 r. mogła być bowiem zakwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych określona w wykazie A powołanego rozporządzenia Rady Ministrów, wymieniona w dziale VII: Prace w transporcie i łączności, poz.1, to jest ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie, w dziale IV: Prace w chemii, poz. 19, to jest przetwórstwo, magazynowanie, przepompowywanie, przeładunek, transport oraz dystrybucja ropy naftowej i jej produktów, poz. 40, to jest prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, produktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących parzących i wybuchowych, a także w dziale III: Prace w hutnictwie i przemyśle metalowym, poz. 86, to jest obsługa suwnic. Praca wykonywana przez ubezpieczonego w okresach: od dnia 6 lutego 1986 r. do dnia 31 maja 1990 r. oraz od dnia 1 października 1990 r. do dnia 30 listopada 1992 r. także spełniała wymogi pracy w warunkach szczególnych określonej w wykazie A rozporządzenia, wymienionej w dziale XIV: Prace różne, poz. 24, to jest kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, na których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie; w dziale III: Prace w hutnictwie i przemyśle metalowym, poz. 76: prace w hartowniach i wytrawialniach, praca ocynkowaczy, ocynkowaczy, kadmowaczy oraz galwanizerów - cynkiem,

miedzią, chromem, kadmem i niklem.

Sąd pierwszej instancji podkreślił również, że praca ubezpieczonego w Zakładach [...] w W. była wykonywana w bardzo trudnych warunkach, takich jak kontakt z substancjami toksycznymi, pył, hałas, wibracje, które są czynnikami szkodliwymi dla zdrowia. Wyrazem tego były przyznawane ubezpieczonemu dodatki do wynagrodzenia.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. wyrokiem z dnia 24 stycznia 2017 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez organ rentowy od wyroku Sądu pierwszej instancji, zmienił ten wyrok i oddalił odwołanie

W ocenie Sądu Apelacyjnego, sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 1 marca 1974 r. do dnia 31 stycznia 1986 r. na stanowisku robotnika transportu w Zakładach [...] w W. nie stanowił zatrudnienia w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Z treści powołanych przez Sąd pierwszej instancji dokumentów oraz dowodu z zeznań świadka B. R. wynikało, że do obowiązków ubezpieczonego jako pracownika transportu należał przewóz towarów z magazynów do rozdzielni, jego załadunek i rozładunek w rozdzielniach, a także wykonywanie innych poleceń. Ubezpieczony przy wykonywaniu opisanych wyżej czynności poruszał się wózkiem elektrycznym, podnośnikiem elektrycznym, wózkiem ręcznym i suwnicą. Przy pomocy tych środków transportu przewoził między innymi benzyny, kleje, polistyreny, styropiany, duże beczki ze środkami chemicznymi. Zakłady [...] w W., w których ubezpieczony był zatrudniony, były jednak przypisane do przemysłu metalowego, o którym mowa w dziale III wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Ta branża przemysłu mieściła się w tzw. przemyśle lekkim. Oznaczało to, że aby zakwalifikować sporny okres pracy do zatrudnienia w warunkach szczególnych niezbędne było przypisanie wykonywanych przez ubezpieczonego czynności do odpowiedniej pozycji działu III, dotyczącego prac w hutnictwie i przemyśle metalowym. Analiza wymienionych tam prac, pod żadną z tych pozycji nie wymienia zaś pracy robotnika transportu, opisaną w toku postępowania dowodowego przed Sądem pierwszej instancji. Co więcej, pracy wykonywanej przez ubezpieczonego nie wymienia również zarządzenie Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r., które

pomocniczo może być wykorzystane celem uściślenia wykonywanych przez pracownika czynności. W przepisach tego zarządzenia, w dziale III, dotyczącym prac w hutnictwie i przemyśle metalowym, nie są bowiem wymienione czynności wykonywane przez ubezpieczonego.

Sąd Apelacyjny podkreślił także, że z motywów zaskarżonego wyroku wynikało, że odwołujący się miał wykonywać równocześnie prace w szczególnych warunkach przypisane do kilku gałęzi przemysłu, w tym ciężkie prace wyładunkowe i załadunkowe w transporcie i łączności, o których mowa w dziale VII wykazu A pod poz. 1, prace w chemii określone w dziale IV, pod poz. 16 jako przetwórstwo, magazynowanie, przepompowywanie, przeładunek, transport oraz dystrybucja ropy naftowej i jej produktów i pod poz. 40 obejmującą prace magazynowe, załadunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, produktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych, a także prace określone w dziale III, prace w hutnictwie i przemyśle metalowym pod poz. 86, to jest obsługa suwnic. Tymczasem, wyodrębnienie poszczególnych prac w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. co do zasady ma charakter stanowiskowo - branżowy. Oznacza to, że pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wymienione są konkretne stanowiska przypisane branżom, zaś specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje charakter świadczonych w nich prac i warunki w jakich są one wykonywane. Taka interpretacja znajduje też odzwierciedlenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który stoi na stanowisku, że nie można swobodnie oraz dowolnie, z naruszeniem przepisów rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przepisane w tym akcie prawnym.

W tym kontekście jedynie praca ubezpieczonego przy obsłudze suwnic, wymieniona w dziale III dotyczącym hutnictwa i przemysłu metalowego pod poz. 86 spełniała ewentualne wymogi pracy w szczególnych warunkach, jednakże jak wskazywał na to jednoznacznie materiał dowodowy zebrany w sprawie, praca ta nie była świadczona przez ubezpieczonego w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w konsekwencji wadliwej oceny materiału dowodowego sprawy, Sąd pierwszej instancji dopuścił się zatem naruszenia przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej,

przyznając emeryturę osobie, która nie spełniła warunków określonych w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 1983 r., gdyż nie wykazała wymaganego co najmniej 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony P. P. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 24 stycznia 2017 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego, przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 pkt 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa o emeryturach i rentach) w związku z § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku § 1 ust. 1 zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (dalej w skrócie: zarządzenie Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego), w wyniku przyjęcia, że prace wykonywane przez ubezpieczonego w spornym okresie nie stanowią zatrudnienia w rozumieniu przepisów powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z uwagi na brak możliwości przypisania ich do odpowiedniej pozycji działu III dotyczącego prac w hutnictwie i przemyśle metalowym, podczas gdy z ustalonego stanu faktycznego wynika, że ubezpieczony zatrudniony był na stanowisku robotnik transportu, a stanowisko takie jest wymienione w zarządzeniu Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego - dział III (W hutnictwie i przemyśle metalowym) Prace różne w hutnictwie i w przemyśle metalowym, poz. 67 (Obsługa pieców grzewczych i obróbka cieplna, transport materiałów na gorąco oraz transport wewnętrzny między stanowiskami pracy w wydziałach, w których wykonywane prace wymienione są w wykazie), pkt 6 - robotnik transportowy.

Powołując się na tak sformułowany zarzut kasacyjny, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i o zmianę rozstrzygnięcia w całości przez orzeczenie co do istoty sprawy na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. i przyznanie ubezpieczonemu emerytury oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów postępowania, według norm przepisanych, w tym

kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpatrywana w niniejszym postępowaniu skarga kasacyjna ma uzasadnione podstawy.

Wstępnie Sąd Najwyższy przypomina, że już od etapu postępowania apelacyjnego istota sporu w rozpoznawanej sprawie sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy okres zatrudnienia skarżącego od dnia 1 marca 1974 r. do dnia 31 stycznia 1986 r., w którym wykonywał on pracę na stanowisku robotnika transportu w Zakładach [...] w W., stanowi pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Pozytywne rozstrzygnięcie tej kwestii oznaczałoby bowiem spełnienie przez skarżącego wymogu legitymowania się co najmniej 15-letnim okresem takiej pracy, a w konsekwencji spełnienie wszystkich ustawowych warunków prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, określonych w art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach oraz § 4 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Wymaga przypomnienia i to, że stosownie do art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach, wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01 (OSNP 2002 nr 10, poz. 243) określił zaś jako nadal stosowane „przepisy dotychczasowe” tylko niektóre przepisy rozporządzenia, wyłączając dalsze obowiązywanie tych, które zawierały upoważnienie dla ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralnych związków spółdzielczych do ustalenia wykazu stanowisk pracy w podległych im zakładach pracy. Stwierdził, że odesłanie do wykazów obejmujących świadczenie pracy w warunkach szczególnych nie obejmuje przepisów kompetencyjnych § 1 ust. 2-3 rozporządzenia. To pozwala na

wniosek, że ustanowione przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach przepisy, o których mowa w odesłaniu, to tylko przepisy rozporządzenia, a wśród nich § 2 ust. 1 stanowiący, iż okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, § 4-8a, określające wiek emerytalny i staż wymagany od pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia oraz te wykazy.

Trzeba jednak w tym miejscu zauważyć, że wykazy resortowe (w okolicznościach niniejszej sprawy zarządzenie Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego) mają znaczenie w sferze dowodowej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się co prawda, że mają one charakter głównie informacyjny, techniczno-porządkujący i uściślający, a nie bezpośrednio normatywny (normatywny charakter ma tylko rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.), niemniej, jeżeli jakieś stanowisko jest ujęte w wykazie resortowym (w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy dotyczy to stanowiska „robotnik transportowy”), to nie można tej okoliczności ignorować, ponieważ płynie z niej domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie była wykonywana w szczególnych warunkach (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03, OSNP 2004 nr 22, poz. 392; z dnia 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306; z dnia 25 lutego 2009 r., II UK 227/08, LEX nr 736740z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09, LEX nr 590247; z dnia 16 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707404; z dnia 26 maja 2011 r., II UK 356/10, LEX nr 901608). Dlatego należy przyjąć, że określenie w zarządzeniu resortowym stanowisk, na których w danej branży są wykonywane prace objęte wykazem stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., znajduje swoje uzasadnienie w szczególnej szkodliwości dla zdrowia i szczególnej uciążliwości warunków panujących przy pracach tego rodzaju w tej właśnie branży.

Skarżący trafnie zarzuca więc, że Sąd drugiej instancji nie uwzględnił wszystkich regulacji powołanego w podstawach zaskarżenia zarządzenia Nr 7

Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego, które ustalało szczegółowe wykazy stanowisk pracy, na których były wykonywane prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze określone w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W szczególności Sąd Apelacyjny nie uwzględnił bowiem regulacji zawartych w ustalonym na podstawie § 1 ust. 1 tego zarządzenia wykazu A, stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia. Tymczasem w dziale III owego wykazu pod poz. 67 (obejmującą prace różne w hutnictwie i przemyśle metalowym) została wymieniona obsługa pieców grzewczych i obróbka cieplna, transport materiałów na gorąco oraz transport wewnętrzny między stanowiskami pracy w wydziałach, w których wykonywane prace wymienione są w wykazie, a w pkt 6 (w poz. 67) wymieniono robotnika transportu. Wymaga natomiast podkreślenia, że wspomniany wykaz A jest w istocie uszczegółowieniem wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., powiela jego konstrukcję i układ branżowo-stanowiskowy. W dziale III załącznika do rozporządzenia (obejmującym stanowiska pracy „W hutnictwie i przemyśle metalowym”), w tytule „Prace różne w hutnictwie i w przemyśle metalowym”, pod poz. 67 również jest bowiem wymieniona obsługa pieców grzewczych i obróbka cieplną, transport materiałów na gorąco oraz transport wewnętrzny między stanowiskami pracy w wydziałach, w których wykonywane prace wymienione są w wykazie.

Łączne odczytanie § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz poz. 67 działu III wykazu A stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia, a także poz. 67, punktu 6 działu III wykazu A, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego musi zatem prowadzić do wniosku, że praca robotnika transportowego wykonywana w transporcie wewnętrznym między stanowiskami pracy w wydziałach, w których wykonywane prace wymienione są w wykazie, może być uznana za pracę w szczególnych warunkach, jeżeli pracownik wykonywał ją stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Niezbędnym warunkiem zakwalifikowania takiej pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych jest jednak nie tylko to, aby była to praca wykonywana na stanowisku robotnika transportowego w transporcie wewnętrznym, ale też „między stanowiskami pracy w

wydziałach, w których wykonywane są prace wymienione w wykazie”. Chodzi więc o to, że warunki wykonywania pracy przez robotnika transportu musiały być tożsame z tymi, w jakich pracowały osoby zatrudnione w wydziałach, w których realizowane były prace w szczególnych warunkach.

Przesądzenie tej kwestii na obecnym etapie postępowania nie jest jednak możliwe, gdyż wymaga niebudzących wątpliwości ustaleń faktycznych dotyczących szczegółowego określenia czynności wykonywanych przez skarżącego w spornym okresie, a zwłaszcza warunków, w których czynności te były wykonywane. Takie ustalenia faktyczne nie zostały dotychczas poczynione, ponieważ Sąd pierwszej instancji ustalił jedynie, że praca skarżącego na stanowisku robotnika transportu polegała na podnoszeniu, przenoszeniu i przewożeniu na wyznaczone miejsce oraz składowaniu na stosach lub regałach surowców, materiałów, produktów lub towarów oraz że wykonując ją miał kontakt z toksycznymi i szkodliwymi dla zdrowia substancjami, takimi jak toluen, ksyleny, wapno, kleje.

Kierując się więc przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji swego wyroku.